

A HÁROM TÁRGY ÉS A FARKAS

Lenkei Rita

PhD hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Etológia Tanszék

Vajon ugyanúgy szólna Piroska és a farkas története, ha kiskoruktól fogva ismerik egymást és együtt szedték volna a gombát az erdőben? Meglepő módon nagyon keveset tudunk arról, hogy a kézzel nevelt farkasok (*Canis lupus*) milyen kapcsolatot képesek kialakítani az emberrel, holott ezáltal – ha közvetetten is – bepillantást nyerhetünk abba, hogy a kutya (*Canis familiaris*) és a farkas közös ősének melyek lehettek azok a tulajdonságai, amelyeknek köszönhetően a kutya később olyan sikeressé vált az emberi környezetben. Hiszen nem egy házasított borz vagy mókus az ember legjobb barátja, hanem a kutya. Amennyiben intenzíven szocializált, vagyis már egészen picikoruktól emberhez szoktatott farkasoknál olyan szociális viselkedéseket találnánk az emberek irányába, amelyekről tudjuk, hogy a fajtársak közötti interakciókban is szerepet kapnak, akkor feltételezhetjük, hogy azok már a domesztikáció korai szakaszában is fontos szereppel bírhettek. Egy ilyen tulajdonság például az, hogy farkasoknál egy falkatag jelenléte stresszcsoökkentő hatással bír egy új, ismeretlen tárggyal való találkozás során. Ennek a jelenségnek például kooperációt igénylő helyzetek során lehet fontos ökológiai szerepe. Kutyaánál pedig jól ismert, hogy amíg a gazdájuk jelen van, remekül érzik magukat akár egy idegen helyen is és vígan nézelődnek. Ebből kiindulva azt feltételeztük, hogy mivel a kézzel nevelt farkasok a gondozójukkal képesek szociális kapcsolat kialakítására, amely felnőttkorra is megmarad, így jelenléte hasonlóan nyugtató hatással bírhat és elősegítheti a környezet felderítését egy enyhe stresszt okozó helyzetben. Kísérletünk során tíz farkasnak számukra ismeretlen, új tárgyakat (pl.: egy elektromos takarítógépet, szennyes kosarat, vagy a svéd lakberendezés jegyében egy széket) mutattunk be, amikkel 5-5 percig ismerkedhettek vagy egyedül, vagy a gondozójuk jelenlétében. Előzetes eredményeink szerint bár nem közelítették meg gyorsabban a tárgyat, ha ott volt a gondozójuk, de ilyenkor többször néztek rá és többször szagolgatták meg, vagyis összességében többet vizsgálták, mint amikor egyedül voltak. S bár nagyon fontos kiemelni az előzetes intenzív emberhez szoktatás szükségességét, úgy tűnik, hogy eredményeink megerősítik azt az elméletet, hogy a farkasok szoros kapcsolatot képesek kiépíteni a nevelőjükkel és az ismerős ember jelenléte valóban stressz csökkentő hatással bír, elősegítve az explorációt, csakúgy, mint egy falkatársé. Ha a Nagymama ezt tudta volna...